

Foretaksnavn Stiftelsen Norsk Institutt For Naturforskning Nina

Utfyller

Navn: Jon Museth

Mottaker: Miljødirektoratet

SØKNAD

REFERANSENR.: 20SA7691

Hva skjer med lågåsilda i Mjøsa?: Pilot

Varighet: 01.06.2020 - 31.12.2020

Nærmere beskrivelse av tiltaket:

Bakgrunn: Lågåsilda har en viktig rolle i økosystemet i Mjøsa, og dette er en fisk med stor kulturhistorisk betydning i regionen. Lågåsildfisket i Mjøsa og Gudbrandsdalslågen (Lågen) har pågått siden middelalderen og var tidligere det største innlandsfiskeriet i Norge.

Høsten 2019 var det total svikt i det tradisjonsrike lågåsildfisket både i Mjøsa og Lågen.

Man har ikke kunnskap om hva som skjer. Lågåsilda er en nøkkelart i Mjøsa, og det er nødvendig at dette følges opp. Gjennom prosjektet "Fisk i store innsjøer - FIST" ble det i 2018 dokumentert at lågåsilda gikk dypere i innsjøen enn på slutten av 1970-tallet. NIVA har gjennom et langvarig overvåkingsprosjekt i Mjøsa dokumentert en temperaturøkning på ca. 1,8 grader i løpet av de siste 45 år. Mulige årsaker til svikten i lågåsildfisket kan være svikt i rekrutteringen flere år på rad (bl.a. pga. store flommer i Lågen), lågåsilda har endret adferd og gyter i større grad i innsjøen enn tidligere, mismatch mellom tidspunkt for klekking og drift av yngel og mattilgang for yngel i Mjøsa, sykdoms-/parasittutbrudd m.m.

Mjøsa inngår i prosjektet "Fisk i store innsjøer", men det er usikkert om fiskesamfunnet skal undersøkes i 2020. Vi foreslår derfor et begrenset prosjekt for å samle inn et materiale av lågåsild i 2020 for aldersanalyser (mangler det årsklasser av lågåsild?), vekstanalyser og undersøkelser av mulige sykdommer/parasitter (bl.a. proliferativ nyresyke - PKD som har blitt et økende problem ved økt vanntemperatur i mange land i Europa). NIVA er også avhengig av lågåsild for miljøgiftanalyser og vi ønsker å sikre oss et materiale til disse analysene.

Det var mange oppslag i media om svikten i lågåsildfisket høsten 2019, og mange er bekymret. Hovedmålsettingen med prosjektet er å skaffe mer kunnskap om status til lågåsilda i Mjøsa og utforme mer presise hypoteser om årsaken til svikten i fisket.

Prosjektet er et samarbeid mellom NINA og NIVA. Prosjektleder er Jon Museth (NINA) og prosjektmedarbeidere er Karl Øystein Gjelland (NINA), Odd Terje Sandlund (NINA), Tor Atle Mo (NINA), Frode Fossøy (NINA), Asle Økelsrud (NIVA) og Morten Jartun (NIVA).

Gjennomføring: Materiale av lågåsild samles inn ved garnfiske i Mjøsa (ca. ett ukesverk) og dette fisket gjennomføres i samarbeid med aktive lågåsildfiskere ved Helgøya, Gjøvik og Vingnes. Prosjektleder vil også som tidligere år forsøke å samle inn lågåsild fra Lågen ved håvfiske (egeninnsats). Gjennom DNA-analyser vil

lågåsild (ca 30) sjekkes for PKD (ferdig utviklet markør). I tillegg til lågåsild vil sik (ca. 20) og harr (ca. 20) også sjekkes for PKD. Et utvalg lågåsild (opp til 200) aldersanalyseres for å få kunnskap om vekst- og årsklassevariasjon.

Rapportering: NINA Rapport utarbeides innen 31.12.2020.

Tiltakskarakter: Nasjonal

Søkerkategori: Forskningsinstitusjon

Tiltakstype: Utredninger og andre tjenestekjøp

I hvilket fylke skal tiltaket gjennomføres? Innlandet

Budsjett

Kostnader	Beløp
Lønn (egen)	250 000
Lønn (leid)	30 000
Transport (kjøring)	5 000
Diverse utgifter	5 000
DNA-Analyser (PKD)	35 000
Spesifiser	0
Spesifiser	0
Spesifiser	0
Sum kostnader	325 000

Finansiering	Beløp
Samlet kostnad	325 000
- Dugnadsinnsats	0
- Andre offentlige tilskudd	0
- Annen finansiering	0
- Egne midler	75 000
Omsøkt tilskudd	250 000

Kan tiltaket/deler av tiltaket gjennomføres med mindre tilskudd enn omsøkt? Ja

På hvilken måte?

Innsamling av lågåsild for analyse alder og miljøgifter har høyeste prioritet og kan gjennomføres til en kostnad for Miljødirektoratet på kr 150 000 (inkluderer aldersanalyse). Vi vil allikevel på det sterkeste anbefale en utvalgt sjekk av Lågåsild for sykdom (PKD) og parasitter.

Minste tilskuddssum for gjennomføring: 0

Eventuelle merknader:

Ikke utfyllt

Vedlegg

Ingen vedlegg

Merknad:

Ingen merknad

 Jon Museth for Stiftelsen Norsk Institutt For Naturforskning Nina

Leveret 16.01.2020